

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/78/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2718201073
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2718201073.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Daša Kontríková a JUDr. Ľuboslava Vanková, v spore žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., IČO: 31 335 004, so sídlom Bajkalská 30, Bratislava, proti žalovaným: 1/ Z. D., nar. X.X.XXXX, trvale bytom J. Y. XXX a 2/ J. D., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom J. Y. XXX, o zaplatenie 29.466,43 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Skalica č. k. 9Csp/43/2018-65 zo dňa 11. februára 2019, v časti, v ktorej súd žalobu zamietol (výrok II.), takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej zamietajúcej časti **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalovaným 1/ a 2/ sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalovaných 1/ a 2/ zaviazal zaplatiť žalobcovi 29.466,43 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 29.466,43 eur od 25.4.2018 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom II. vo zvyšku žalobu zamietol a výrokom III. žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu voči žalovaným 1/ a 2/.

2. Rozsudok súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka (ďalej len ObZ), § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 9, § 565, § 517 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), § 1 ods. 2, 3 písm. d), zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch, § 2 ods. 1 písm. a), b), § 7 ods. 2, 3 zák. č. 310/1992 Z. z. o stavebnom sporení. Vecne argumentoval tým, že z vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu vyvodil ten právny záver, že žaloba bola podaná dôvodne len čiastočne. Súd mal preukázané, že Zmluva bola uzatvorená v zmysle Obchodného zákonníka a zákona č. 310/1992 Zb., zároveň sa však v danom prípade jedná o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, nakoľko žalobca konal v rámci predmetu svojej obchodnej, resp. inej podnikateľskej činnosti ako dodávateľ v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom žalovaní mali v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka postavenie spotrebiteľa, nakoľko pri uzatváraní a plnení predmetnej Zmluvy nekonali v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a z uvedeného dôvodu je na daný vzťah potrebné aplikovať všetky ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Súd konštatuje, že Zmluva nie je spotrebiteľským úverom, a to v zmysle § 1 ods. 3 písm. d/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Po preskúmaní Zmluvy súd dospel k záveru, že spĺňa všetky podstatné náležitosti vyžadované zákonom č. 310/1992 Zb. účinným v čase jej uzavretia, pričom nezistil žiadne neprijateľné zmluvné podmienky. Súd mal preukázané, že na jej základe plnil žalobca, ktorý poskytol žalovaným úver vo výške 30.000,-eur. Žalovaní si svoje povinnosti z uzavretej zmluvy neplnili, pričom neplatili úver spolu s príslušenstvom riadne a včas. Z uvedeného dôvodu ich žalobca vyzval na uhradenie nedoplatku na splátkach s

upozornením, že ak dlžnú sumu neuhradí, žalobca vyhlási mimoriadnu splatnosť úveru. Súd mal preukázané, že predmetná výzva bola žalovaným doručená dňa 9.3.2018, žalobca si teda uplatnil právo na zosplatnenie dlhu ku dňu 24.4.2018 (t.j. po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky) v súlade so zákonom, keďže uvedené právo vyplýva z bodu 10.1 Zmluvy, t.j. bolo účastníkmi dohodnuté. Ku dňu zosplatnenia dlhu dlžná suma predstavovala čiastku 29.616,43 eur. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd žalobe čiastočne vyhovel a žalovaných zaviazal na zaplatenie sumy 29.466,43 eur pozostávajúcej z dlžnej sumy istiny úveru vo výške 28.442,61 eur a z úrokov z úveru vypočítaných do dňa 24.4.2018 (t.j. do vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru) vo výške 1.023,82 eur. Rozdiel medzi celkovou dlžnou sumou a priznanou sumou predstavuje sumu nezaplatených poplatkov vo výške 150,- eur, ktorú si však žalobca neuplatnil. Zároveň súd priznal žalobcovi z dlžnej sumy aj úrok z omeškania vo výške 5 % ročne od 25.4.2018 (t.j. odo dňa nasledujúceho po dni, keď si žalobca uplatnil právo na zaplatenie celej pohľadávky) do zaplatenia, ktorých výška je v súlade s nariadením vlády č. 87/1995 Z. z. Občiansky ani Obchodný zákonník neumožňujú veriteľovi žiadať od dlžníka príslušenstvo, teda úrok z omeškania pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky (úroku z úveru), pokiaľ si účastníci nedohodli v zmluve, že úroky z úveru sa stanú súčasťou istiny. Po preskúmaní Zmluvy však súd zistil, že v zmysle bodu 9.2 Zmluvy je žalobca oprávnený požadovať v prípade omeškania úroky z omeškania z celého zostatku úveru, vrátane príslušenstva, t.j. daná skutočnosť, že úrok z úveru sa stal súčasťou istiny, bola účastníkmi Zmluvy dohodnutá.

3. V časti o zaplatenie zmluvného úroku po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru žalobu zamietol z dôvodu, že úroky z úveru prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu, ako to vyplýva z konštantnej judikatúry vyšších súdov (viď rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 24Co/118/2017 zo dňa 27.6.2018). Súd poukazuje okrem iného na uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 4 Obo 143/1998, ako aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR č. k. IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18.9.2012, v zmysle ktorých dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, pričom od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania. Vyslovený záver je logický, nakoľko v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažaniu, a to jednak v podobe úrokov z úveru a jednak aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi účastníkmi zmluvy. Súd dodáva, že úroky z úveru sledujú dohodnutú dobu poskytnutia finančných prostriedkov, ktorej koniec završuje splatnosť úveru, pričom zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má veriteľ právo splatnosť skrátiť. Niet zákonného pravidla, podľa ktorého by mal dlžník povinnosť zo zákona platiť po splatnosti úveru úroky popri úrokoch z omeškania. Ak teda nastal stav, kedy dlžník už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, nie je dôvod ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov dlžníkom.

4. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi priznal ich plnú náhradu voči žalovaným. V súvislosti s čiastočným zamietnutím žaloby v časti príslušenstva súd konštatuje, že pre pomerné rozdelenie trov konania je rozhodujúci pomer úspechu a neúspechu v uplatnenej istine bez príslušenstva, pokiaľ v žalobe nie je vyčíslená (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 6 Obo 243/2007). Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca príslušenstvo pohľadávky v žalobe nevyčísli, súd uzavrel, že žalobca bol v konaní úspešný v celom rozsahu. O výške náhrady trov konania súd rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 CSP samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník, a to po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca v časti, v ktorej súd žalobu zamietol z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP); konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP). Uviedol, že Žalobca uzatvoril so žalovanými zmluvu o úvere zo dňa 01.08.2014 (ďalej len „zmluva o úvere“). Žalovaní sa zaviazali v štádiu medziúveru splácať len úroky z medziúveru do okamihu splnenia podmienok na poskytnutie stavebného úveru. Platenie uvedených úrokov bola „odplata“ za to, že žalobca poskytol žalovaným peňažné prostriedky skôr, ako boli splnené podmienky na poskytnutie stavebného úveru a to v súlade so zmluvou o úvere, všeobecnými podmienkami a zákonom o stavebnom sporení. Vzhľadom na to, že žalovaní sa dostali do omeškania so splácaním úveru, žalobca pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru. Zmluva o úvere je absolútny obchod, a bez ohľadu na povahu účastníkov úverového vzťahu sa spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka.

6. Podľa kogentného ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka Zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Uvedené ustanovenie priznáva veriteľovi právo požadovať nielen vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov, ale zároveň právo požadovať úroky za úver. Pri nároku na úrok za úver nejde teda o žiadnu svojvôľu žalobcu, ale o riadne uplatnenie práva, ktoré mu priznáva platný právny predpis. V zmysle § 502 Obchodného zákonníka je dlžník od doby poskytnutia peňažných prostriedkov povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Dlžník je teda povinný s vrátením poskytnutého úveru zaplatiť aj dojednané úroky a to do dňa úplného vrátenia poskytnutých prostriedkov.

7. Analogicky túto povinnosť možno vyložiť k ustanoveniu § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, podľa ktorého ak dlžník vráti peňažné prostriedky skôr, než bolo dohodnuté, je povinný platiť úroky len do momentu vrátenia peňažných prostriedkov. Podľa názoru žalobcu je teda nepochybné, že povinnosť dlžníka platiť dohodnutý úrok za úver zaniká až úplným vrátením poskytnutých peňažných prostriedkov. Žalobca má za to, že ustanovenia Obchodného zákonníka zakladajú žalobcov nárok na úrok za úver až do úplného vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov.

8. Vzhľadom na uvedené, nárok na úrok za úver nie je predmetom zmluvného dojednania, keďže tento nárok priznávajú žalobcovi priamo právne predpisy.

9. Žalobca uvádza, že vyhlásením mimoriadnej splatnosti (ako dôsledok porušenia povinností na strane žalovaných), túto skrátil, no splatnosťou nezaniká povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky za úver, menia sa len podmienky, za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť splniť. Povinnosť vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky za úver nie je novou povinnosťou, ktorú by dlžník pred splatnosťou nemal, nejde o nové dohodnuté úroky. Zmena spočíva v tom, že vzhľadom na to, že dlžník porušil svoju povinnosť, celá pohľadávka sa stáva splatnou bez ohľadu na dohodnutú lehotu vrátenia.

10. Žalobca má ďalej za to, že v prípade, ak by porušením povinnosti dlžníka, v dôsledku ktorého žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, zanikol veriteľov nárok na zaplatenie úrokov za úver, dlžník by prakticky porušením povinnosti získal pre neho výhodnejšie postavenie, nakoľko by sa „zbavil“ povinnosti plniť zmluvne dohodnuté plnenie. Podľa názoru žalobcu je akékoľvek konanie, ktoré porušuje povinnosť a spôsobuje tým výhodu v rozpore s dobrými mravmi a bez pochyby je v rozpore s účelom právnych predpisov vzťahujúcich sa na daný právny vzťah. Žalobcovi sa zdá neprípustné, aby sa tým, že vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, dostal do horšej situácie a prišiel by tak o právo požadovať úroky za úver, ktoré predstavujú odplatu za užívanie istiny a mal by nárok len na úrok z omeškania. Žaloba uvádza, že dlžník je povinný vrátiť peňažné prostriedky, no kým ich nevráti a má ich vo svojej držbe, veriteľ s nimi nemôže disponovať a preto má žalobca za to, že na úroky za úver má jednoznačne nárok, nakoľko dlžník má peňažné prostriedky stále vo svojej dispozícii.

11. Priamo z ustanovení § 497 a § 502 Obchodného zákonníka vyplýva, že úrok z úveru je vlastne cena (odplata) za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, a preto má dlžník zásadne platiť tento úrok za skutočnú dobu užívania, t. j. do doby skutočného vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov veriteľovi. Na druhej strane úrok z omeškania je sankcia za to, že dlžník je v omeškaní so splatením peňažného záväzku z poskytnutého úveru. Žalobca má za to, že je potrebné rozlišovať tieto dva inštitúty.

12. Žalobca nesúhlasí s tým, že priznaním úroku za úver a úroku z omeškania by tak došlo k dvojnásobnému zaťažaniu spotrebiteľa. Žalobca uvádza, že práve nepriznanie úroku za úver spôsobuje značnú nerovnováhu medzi účastníkmi vzťahu spočívajúcu v tom, že žalovaní sú neprímerane zvýhodňovaní voči veriteľovi a majú právo užívať peňažné prostriedky od žalobcu bezodplatne. Žalobca si dovoľuje ďalej poukázať aj na samotný zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ktorý sám predpokladá platenie úrokov za úver až do samotného splatenia istiny. V zmysle § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z. Ak spotrebiteľ uplatní právo podľa odseku 1 (odstúpenie od zmluvy), je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny...

13. Žalobca nesúhlasí s tvrdením, že nepriznanie úroku za úver vyplýva z konštantnej judikatúry vyšších súdov a poukázal na niektoré rozhodnutia vyšších súdov, ktoré úrok za úver veriteľovi riadne priznali:

- Rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 11.01.2018, spis. zn. 5Co/237/2017, ktorým zmenil výrok rozsudku Okresného súdu Košice - okolie zo dňa 20.02.2017 v časti, v ktorej okresný súd zamietol žalobcovi nárok na úrok za úver po splatnosti, spis. zn. 15C/1290/2015, pričom Krajský súd uviedol, že pokiaľ ide o úroky za úver súdna prax nie je zjednotená. Krajský súd poukazuje na rozhodnutie 4Obo/143/1998 z 01.07.2000 NS SR, podľa ktorého úroky za úver sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka a preto dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania, pričom dlžník je zároveň povinný od doby poskytnutia peňažných prostriedkov do dňa ich vrátenia platiť úroky.

- Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, spis. zn. 14Co/20/2017 zo dňa 14.06.2018, kde Krajský súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie Okresného súdu Prešov zo dňa 24.02.2017, spis. zn. 29C/442/2015 tak, že žalobcovi priznal nárok na úrok za úver po vyhlásení splatnosti.

- Rozhodnutie Krajského súdu v Nitre zo dňa 21.08.2018, spis. zn. 12Co/71/2017, kde Krajský súd zrušil výrok rozhodnutia Okresného súdu Nitra zo dňa 08.03.2016, spis. zn. 25C/619/2015.

- Ďalej rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 25.10.2018, spis. zn. 11Co/67/2018; rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29.01.2019, spis. zn. 5Co/225/2018, a pod.

14. Na základe vyššie uvedených skutočností žalobca žiada, aby odvolací súd napadnutý výrok II. rozsudku zo dňa 11.02.2019 vydaného Okresným súdom Skalica, spis. zn. 9Csp/43/2018, zmenil a žalovaných 1/ a 2/ zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi úrok za úver vo výške 6,69 % ročne zo sumy 28 442,61 eur od 25.04.2018 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a aby súd žalobcovi priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči žalovaným 1/ a 2/.

15. Žalovaní 1/ a 2/ odvolanie nepodali, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadrili.

16. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne.

17. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vo veci správne, ak žalobu v časti o zaplatenie úroku za úver vo výške 6,69 % ročne zo sumy 28.442,61 eur od 25.04.2018 do zaplatenia zamietol, a to s poukazom na odvolacie argumenty uplatnené odvolateľom.

18. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom tvrdeného nároku, ktorý v nevyhnutnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil, s poukazom na § 387 ods. 2 CSP, odvolací súd odkazuje na odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku v napadnutej časti. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchyliť a preto nemôže dať za pravdu odvolateľovi.

19. Súd prvej inštancie správne kvalifikoval právny vzťah založený úverovou zmluvou uzavretou medzi stranami sporu 01.08.2014 ako spotrebiteľský, keďže zmluva spĺňala definičné znaky takejto zmluvy. Žalovaní uzatvárali zmluvu ako fyzické osoby, ktoré pri uzatváraní zmluvy nekonali v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Žalobca vystupoval v postavení dodávateľa, teda

osoby, ktorá pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej, prípadne inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3, 4 OZ). Na uvedené nemá žiaden vplyv skutočnosť, že zmluva o úvere je zmluvným typom upraveným v Obchodnom zákonníku.

20. Úprava spotrebiteľskej zmluvy tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromnoprávných vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva. Na ochranu spotrebiteľa boli prijaté viaceré osobitné právne normy a za týmto účelom sa viackrát novelizoval Občiansky zákonník (ktorým bola dopĺňaná definícia spotrebiteľskej zmluvy), ako aj zákon o ochrane spotrebiteľa. Na úrovni komunitárneho práva bolo prijatých pomerne veľa smerníc a nariadení, ktoré sa týkajú problematiky ochrany spotrebiteľa. Ak by sa úprava obsiahnutá v smerniciach prevzala do vnútroštátneho právneho poriadku nesprávne, napr. zúžene, mohol by sa dotknutý subjekt (spotrebiteľ) domáhať ochrany svojich práv na Súdnom dvore Európskej únie a žiadať o posúdenie nesúladu národnej úpravy s príslušnou smernicou. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (napr. v rozhodnutí C-106/89 Marleasing SA v. La CommercialInternational d Alimentation SA., C-334/92 Theodor Wagner Mired v. FondodeGarantiaSalarial alebo C-91/92 PaolaFacciniDori a Recrep SRL) dovodila povinnosť vykladať vo svetle komunitárnych noriem nielen ustanovenia národného práva implementujúceho komunitárny predpis (smernicu), ale tiež národné právo ako celok, pričom vnútroštátny súd je povolaný k výkladu národného práva v čo najväčšom možnom rozsahu vo svetle textu a účelu smerníc (tzv. nepriamy účinok smerníc). Vzhľadom na nadradenosť komunitárneho práva ako rozhodujúceho faktora pri naplnení cieľa smerníc (predovšetkým čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách chrániaci situáciu znevýhodneného postavenia spotrebiteľa a smerujúci k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou), bolo potrebné pri výklade noriem na ochranu spotrebiteľa reflektovať obsah a účel európskej ochrany spotrebiteľa, obsiahnutý v príslušných smerniciach.

21. Obdobný uvedenému je prípad novelizácie ustanovenia § 52 ods. 2 veta tretia OZ, ktoré už normatívne vyriešilo prednostnú aplikáciu OZ pred ustanoveniami ObZ (na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ). Námietačka žalobcu o nutnosti favorizovať ObZ neobstoja, pretože všetky režimy a opatrenia určené na ochranu spotrebiteľa platia bez ohľadu na typ štandardnej formulárovej zmluvy, a teda platili a platia aj vo vzťahu k úverom ako tzv. obchodnoprávnym vzťahom (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 6Co/95/2010 z 27. januára 2011).

22. Pokiaľ ide o nárok žalobcu na dohodnutý bežný úrok z požičanej istiny po konečnej splatnosti úveru (až do úplného splatenia dlhu) odvolací súd dodáva, že navzdory nesúhlasu žalobcu, názor súdu prvej inštancie o povinnosti dlžníkov platiť dohodnuté úroky len do konečnej splatnosti úveru (jeho splátok) treba považovať za správny.

23. Veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov iba do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť už iba úroky z omeškania (uznesenie NS SR sp. zn. 4Obo 143/98), pričom uvedeným názorom aj podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa. Ústavný súd v tejto súvislosti nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu. Žalovaní 1/ a 2/ boli povinní platiť zmluvný úrok do dohodnutej doby vrátenia požičaných peňazí. V prípade zmeny pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý, po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, dlžník sa dostáva do omeškania s plnením dlhu a nastupuje režim platenia úrokov z omeškania (rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/108/2014). Povinnosť uhradiť úrok do jeho vrátenia sa vzťahuje na časové obdobie od poskytnutia úveru do doby, pokiaľ veriteľ nevyvolá zmenu pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý (napr. výzvou na predčasné splatenie úveru, v dôsledku ktorého nastupuje režim platenia úrokov z omeškania). V prípade iného záveru by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi (rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/30/2012).

24. Veriteľ svojím právnym úkonom navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenia obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné

prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby finančných prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kedy spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia, pričom veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku (rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014).

25. Odvolacia námietka žalobcu o povinnosti dlžníkov platiť zmluvný úrok od poskytnutia peňazí do ich reálneho vrátenia preto nemohla obstáť. Je na veriteľovi, akým spôsobom reflektuje stav porušenia zmluvných povinností dlžníka a v prípade zosplatnenia celého dlhu nesie veriteľ zodpovednosť vyplývajúcu zo zmeny pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý, s čím sú spojené následky. Je tiež na veriteľovi, akým spôsobom si zabezpečí splnenie dlhu. S protiprávnym stavom (porušením zmluvných podmienok) sa spájajú sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením sumy. Preto sa s ním nemôžu spájať odplatné plnenia, ktoré súvisia so stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov dlžníkom podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy (odplatné nároky patria len v právne súladnom stave, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014).

26. Aj z doterajšej praxe odvolacieho súdu vyplýva, že žalobcovi je potrebné priznať dohodnutý úrok (v prípade ak je primeraný) do zániku záväzkového vzťahu medzi účastníkmi resp. do zosplatnenia (porovnaj napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/91/2019, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/104/2019, rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30.6.2015 sp. zn. 6Co/190/2014) a následne len úrok z omeškania. Odvolací súd síce pripúšťa, že v odvolacej praxi všetkých súdov sú aj odlišné stanoviská, ale je úlohou práve NS SR zjednotiť rozhodovaciu činnosť v tejto otázke.

27. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd, po vysporiadaní sa s podstatnými tvrdeniami odvolateľa, s použitím § 387 ods. 1 a 2 CSP rozsudok v zamietnutej časti potvrdil.

28. V odvolacom konaní fakticky plne úspešným žalovaným 1/ a 2/ vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 § 256 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP), o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade boli žalovaní v odvolacom konaní pasívni, nevykonali žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnili, ani nevyčíslili a podľa obsahu spisu im ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli. S poukazom na uvedené odvolací súd žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi nepriznal.

29. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia dovolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).